**MIATYÁNK / 02**

# Sínen vagy!?

Mt 6,5-8

Szörnyű tragédia történt Spanyolországban. Kisiklott egy gyorsvasút szerelvénye, és eddig 39 ember lelte halálát. Na de mi is a kisiklás? Nagyon egyszerűen fogalmazva: a szerelvény leugrik arról a sínről, amin halad. Igazából néhány centiméterről van szó, de a sebesség és a szerelvény tömege miatt borítékolható a katasztrófa.

Akárcsak egy robogó vonatban, úgy az imádságban is hatalmas erő lakik. Az imádság képes megváltoztatni nemcsak bennünket, hanem a környezetünket, lelki és fizikai világunkat egyaránt. Amikor sínen van az imaéletünk, akkor csodákra képes, amikor azonban kisiklik, leugrik a sínről, akkor iszonyatos pusztítást tud végezni. Nemcsak nem éri el a hatását – nem visz el bennünket a célhoz –, hanem még letarolja a környezetünket, tönkreteszi az istenkapcsolatunkat. Fontos, hogy imádságaink sínen legyenek. Azon az úton és módon éljünk az imádsággal, amit Isten helyesnek lát és gondol.

2026 az imádság éve a református egyházban, és ehhez csatlakozott gyülekezetünk is. Ezt az évet a Miatyánk magyarázatával kezdjük. Cseri Kálmán Miatyánk-magyarázatát úgy kezdi, hogy sokan tudják a Miatyánkat kívülről, de nagyon kevesen ismerik belülről. De fogalmazhatnánk egy kicsit máshogy is: sokan tudjuk fejből a Miatyánkat, de lényegesen kevesebben tudjuk szívből. Az igehirdetés-sorozatban arra teszünk kísérletet, hogy valóban belülről és szívből ismerjük meg azt.

A múlt vasárnap Lukács evangéliumában néztük meg azt a szakaszt, ahol Jézus a Miatyánkról beszél. Az imádság szövegével nem foglalkoztunk, de azokkal a versekkel, amelyek követik és megelőzik, igen. Ebből a szakaszból megtudhattuk, hogy

– az imádság tanulható, és Jézus akar is bennünket tanítani;

– az imádságban bátran lehetünk önmagunk, az nem a színjáték, hanem az őszinteség helye;– az imádságban egy végtelenül szeretetteljes Atyával találkozunk, aki a fiainak nem akar rosszat adni.

A lukácsi szakasz tulajdonképpen nagyon pozitív és biztató. Imádkozzatok bátran, mert lehet! A mátéi szakasz azonban óvatosabb. Imádkozzatok, mert hatalmas erő van benne, de figyeljetek a buktatókra. Mert vannak buktatók, amelyeken az imaéletünk szerelvénye nagyot döccen, aztán leugrik a sínről, és kész a katasztrófa.

Ezen az igehirdetésen megnézzük: az imádság két leggyakoribb kisiklását; utána járunk annak, hogy miért vagyunk annyira fogékonyak erre a két buktatóra; legvégül pedig azt fogjuk megnézni, hogy az evangélium hogyan segít nekünk elkerülni ezeket a buktatókat.

Vallásosság kisiklása – a képmutatás

Pogányság kisiklása – a bőbeszédűség

A képmutatás és bőbeszédűség egyaránt bizonytalanságból táplálkozik

Jézusban: hogyan alakul át a bizonytalanság bizonyossággá

## 1. Vallásosság kisiklása – képmutatás

A vallásos embereket sokszor tartják képmutatónak. Ebben van is valami igazság. Hányszor látunk olyanokat, akik a templomban ájtatoskodnak, aztán pedig otthon kibírhatatlanul viselkednek a családjukkal. Sőt ezen felül még másoknak is osztják az észt, hogy miképpen is kellene élni. Ezekre az emberekre szoktuk azt mondani, hogy bort isznak és vizet prédikálnak.

Ám Jézus olvasatában a képmutatás nem egészen ezt jelenti. A korabeli farizeusok bort ittak és bort is prédikáltak, de mindezt lelketlenül tették. Azt mondták, hogy Istent kellene tisztelni, ők pedig tisztelték is gőzerővel, beleadva apait-anyait, de közben a szívük máshol volt.

Jézus korában naponta háromszor kellett imádkoznia egy zsidó embernek. Ők pedig nemcsak prédikálták, hogy kellene, hanem maguk is tették. A képmutatásuk tehát nem abban állt, hogy nem csinálták azt, amit kellene. Az ő képmutatásuk ennél mélyebb, és éppen ezért veszélyesebb. Jézus azt mondja, hogy miközben imádkoznak, nem Istenre figyelnek, hanem a szemük sarkából a másik emberre: vajon ő mit szól ahhoz, ahogy én imádkozom? Ez az itt szereplő görög szó azt jelenti, hogy színészkedik. Tulajdonképpen szerepet játszottak. A vallásos ember szerepét. Ezzel a szereppel pedig egy idő után teljesen azonosultak. A maszkjuk ráégett az arcukra, éppen ezért megtévesztették a külső szemlélőt is és önmagukat is; Jézust azonban és Istent nem sikerült megtéveszteniük.

Ha keresztyén emberként éled az életedet, ha ennek vagy egy másik gyülekezetnek a tagja vagy, akkor a legnagyobb buktatók egyike számodra ez a képmutatás. A kegyességed gyakorlása közben egyesek felismerik lelki ajándékaidat, tudásodat, kegyességedet, vagy éppen imáidnak erejét. Ezeket megdicsérik és elismerik, hiszen valóban olyan értékek, amelyekért hálásak lehetünk Istennek. De te erre a hálára könnyen felülhetsz. Az emberek elismerése elkezd fontosabbá válni, mint Istené. Az emberek elismerő tekintete értékesebb lesz, mint Isten szerető tekintete.

Mi ennek a kisiklásnak legbiztosabb előjele?

Azt gondolom, ennek az a legbiztosabb jele, ha többet imádkozol emberek előtt, mint a belső szobádban. Többet imádkozol az emberek előtt, mint Isten előtti magányodban. Az amerikai keresztyén közvélemény-kutató szervezet, a Barna Group végzett egy felmérést, amelyből kiderült, hogy egy átlagos amerikai lelkész 5 percet imádkozik naponta, egy átlagos keresztyén pedig 1 percet. Ez mindkét esetben nagyjából annyi, amennyit nyilvánosan imádkoznak: istentisztelet alatt, bibliaórán, imaközösségben. Tehát minden ima, amit elmondanak, akkor hangzik el, amikor muszáj. Vess számot a saját imaidőddel.

Minden imád az utcasarkon elmondott ima, vagy pedig vannak imák, amelyek a belső szobában hangzanak el?

A képmutatás ellenszere

Jézus azt mondja, hogy a képmutatás olyan, mint a tűz. Ha egy kis levegőt talál, akkor felerősödik. Ezért mondja azt, hogy az imádságnak a lehető legelzártabban kell történnie. A kamrában, a belső szobában. Jézus korában a belső szoba nem valami szépen kidíszített imasarkot jelentett, ami a nappali dísze lett volna, hanem a spájzt. A lakásnak azt a helyét, amit tényleg senkinek sem szoktál megmutatni. Aminek még ablaka sincs. Ami unalmas, sivár és tele van befőttel. Jézus azt mondja, hogy oda menj be. Ott is gyakorold a kegyességedet. De még az ajtót is zárd be. Azaz foszd meg a képmutatásra hajlamos szívedet az emberi elismerés oxigénjétől. Ebben az emberi elismerés oxigénjétől mentes környezetben pedig lehetőség nyílik arra, hogy Isten Szentlelkének a lehelete lobbantsa lángra a szívedet.

Nyilván ez képes beszéd. Többről van szó, mint a spájzról. Hiszen Jézus sem a spájzban imádkozott. Inkább arról, hogy figyeljünk magunkra és belső motivációinkra az ima közben. Amit mondok, Istennek mondom-e, vagy másoknak? Amikor pedig elkezdek másoknak imádkozni Isten helyett, akkor lépjek egy kicsit vissza. Nézzek magamba. Menjek be a lelki spájzba, és ott imádkozzak egy kicsit. Keressek egy belső csendes helyet, ahol csak az Atya tekintetével találkozhatom.

### 2. Pogányság kisiklása – a bőbeszédűség

Az imádság másik buktatója a bőbeszédűség. Jézus a bőbeszédű embereket a pogányokhoz hasonlítja. De mit is jelent a bőbeszédűség? Azt, hogy Istennel nem lehetne hosszú időt beszélgetni? Nem ezt jelenti, hiszen Jézus hosszasan, estéket átimádkozva volt az Atyjával közösségben. Talán olyan ez, mint amikor autózol a feleségeddel, férjeddel, barátaiddal. Vannak utak, amikor végigbeszélgetjük az utat. De vannak olyanok is, amikor nagyokat hallgatunk, vagy éppen együtt hallgatunk meg egy podcastot, igehirdetést. Egy végigbeszélgetett út nem bőbeszédűség, az igazából beszélgetés. Jézus nem erre gondol tehát! De akkor mire?

A bőbeszédűséget, ha meg akarjuk ragadni, akkor talán egy ügynököt kellene elképzelnünk. Aki valamilyen portékát akar ránk sózni: parfümöt, tésztafőzőt, krumplihámozót. Igazából semmi szükségünk nincsen rá, de kézzel-lábbal megpróbálja eladni. Az emberek esetében ez a módszer időnként bejön. Jól kommunikáló emberek képesek lyukat beszélni a hasunkba. Megvesszük, talán mert valóban meggyőznek, vagy csak inkább megvesszük, csak hagyjanak békén.

Vagyunk úgy, hogy Istent ilyen ügynöki módban keressük fel. Megpróbáljuk neki eladni a saját ügyünket, időnként önmagunkat. Némi támogatást kicsikarni. Természetesen cserébe ígérünk is egy jó adag dolgot, de alapvetően az üzletről mi is tudjuk, hogy számára előnytelen.

Mik ennek a jelei?

Nem hallgatod meg Istent, csak mondod neki a magadét. Isten a Szentíráson keresztül kommunikál velünk. Hagyod-e őt megszólalni? Az imádsággal párhuzamosan olvasol-e Bibliát, kutatod-e az Írást, jársz-e gyülekezetbe? Ha nem, akkor igazából nem vagy kíváncsi Istenre. Amikor találkozol egy ügynökkel, akkor igazából ő sem mélyen beszélgetni akar veled. A véleményedre nem kíváncsi; ha kíváncsi is, akkor addig, ameddig az az eladás érdekét szolgálja.

Sőt, igazából az is a jele, ha nem vagy kíváncsi a másik ember imájára. Figyeld meg magadat, miközben a másik ember imádságát hallgatod: tudok-e vele imádkozni, vagy amikor ő mondja, akkor szaladnak a gondolatok szerte-széjjel? Ha igen, akkor sok minden elárul ez rólad. Akkor te vagy és a saját kérésed az ima előterében. Alig várod, hogy eljöjjön a te köröd, amikor te győzködheted a mennyei vásárlót, hogy vegye meg a portékádat. Ebben az esetben sem Istennel, sem a másikkal nem vagy imaközösségben, márpedig az imának a kapcsolatról kell szólnia.

A bőbeszédűség ellenszere

Jézus a bőbeszédűséget egyszerűen pogány dolognak tartotta. De érdekes, hogy a művelt pogányok is annak tartották. Az ókori görög-római filozófusok egyaránt elítélték a hosszas, értelmetlen, monoton imákat. Az, hogy miért tették, pedig nagyon hasonló Jézushoz. Azt mondták, hogy Isten mindenható és mindentudó. Tiszta fölösleges cifrázni a dolgokat, mert úgyis tudja. A lehető legjobb, ha rövid, célratörő kérés hangzik el, aztán pedig várakozó álláspont. Mintha Jézus is ezt mondaná… Sokszor ezt érezzük mi is keresztyéninek, de ez csak első pillanatra igaz. Ha eddig jutottál el, akkor valójában továbbra is pogány módon imádkozol, csak maximum egy művelt pogány módjára.

De egy ponton azonban tovább megy. Azt mondja: „mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek.” Az ókori görögök és rómaiak számára teljesen elképzelhetetlen volt az, hogy valódi Atyjukként gondoljanak Istenre. Isten számukra egy valóban hatalmas lény volt, de ezzel a hatalmas lénnyel nem lehetett valóban bensőséges kapcsolatba kerülni. Jézus azt mondja, hogy a bőbeszédűség ellenszere annak a felismerése, hogy Isten az Atyánk. Szeret bennünket, és ebből a szeretetből fakadóan hallgat meg bennünket. Éppen ezért imádkozhatunk hozzá nyugodtan hosszan és röviden, mert a lényeg nem magán az imán lesz, hanem a vele való kapcsolaton.

Egy rövid történet talán segít megvilágítani, hogy a kapcsolat sokkal fontosabb, mint a szavak. Az édesapák nem tudják megkülönböztetni a gyerekek sírását. A gyerek sír. Egy édesanya azonban igen. Számomra felfoghatatlan, hogy üvölt a gyerek, és egy édesanya a legnagyobb bizonyossággal kijelenti: álmos, fáj a hasa, éhes, unatkozik stb. A férfi fülnek pontosan ugyanaz az ordítás, de egy édesanyának az ordítás is beszéd. A kapcsolat miatt. A bensőséges kapcsolatban értelmet nyernek még az értelmetlen dolgok is.

### 3. A képmutatás és a bőbeszédűség egyaránt bizonytalanságból táplálkozik

A képmutatás és a bőbeszédűség egyaránt egyfajta belső lelki bizonytalanságból táplálkozik. A képmutató nincs tisztában a saját értékével. Ezért kell állandóan szerepet játszania. Ez a szerepjátszás pedig szörnyen fárasztó. A színész, aki azért lép színpadra, hogy a végén tapsot kapjon, minden darabot nyomorúságnak fog megélni. Minden darab annak a szörnyű bizonytalansága lesz, hogy tapsolnak-e a végén, és ha tapsolnak, akkor legalább annyian tapsolnak-e, mint az előző alkalommal. A saját értékességének tudata felszabadítja a taps várásától, és figyelmét, erejét a játék szépségére fordíthatja. Azokra az eseményekre koncentrálhat, amelyek a színpadon történnek, és nem arra, ami a nézőtéren folyik.

Amikor valaki vallásoskodik az emberek előtt, akkor nincs tisztában azzal, hogy Isten mennyire szereti őt. Azt gondolja, hogy Isten egy színikritikus, aki az emberi taps mértéke alapján értékeli őt. Pedig nem. De még csak nem is az isteni szigorú kritika alapján.

A bőbeszédű ember is bizonytalan. Bizonytalan abban, hogy Isten önmagáért is meghallgatja. Mindig kell valamit hoznia az üzletbe, a kétségbeesését vagy valamilyen csereárut, esetleg csak szép szavakat. Neki szintén szörnyen fárasztó a dolga: folyamatosan résen kell lennie, hogy meggyőze Istent. Ezért számára minden egyes nem teljesített ima roppant idegesítő. Azt érzi, hogy Isten lepattan róla. Pontosan úgy, ahogy te lepattansz a Tesco-s parfümárus lányokról vagy a boltban hitelt kínálókról. A bőbeszédű ember bizonytalan abban, hogy vajon hozhatja-e önmagát ebbe a kapcsolatba. Nincs tisztában azzal, hogy ő mindenféle bűvészkedés nélkül fontos az Atyának. Bátran odaléphet hozzá. Sok szóval vagy akár szavak nélkül. Mert az Atya számára ő nem ügynök, hanem gyermek.

### 4. Jézusban: hogyan alakul át a bizonytalanság bizonyossággá

A képmutató ember mindig az emberektől kapott dicsőséget keresi. Jézus Krisztus azonban pontosan erre a dicsőségre mondott nemet. Jézus utolsó imájának helye a kereszt volt. Ez azonban a lehető legtávolabb áll az utcasaroktól és az ott kapható elismeréstől. Jézus, amikor a kereszten függött, akkor gúny és gyalázat tárgyává vált. Ezt pedig azért teszi, hogy helyreállítsa megromlott életünket.

A kereszten értünk könyörögve felmutatja Isten legmélyebb szeretetét. Amikor a bűn legsötétebb gödrében vagyunk, akkor is bocsánatért könyörög. Ennek fényében pedig nincs értelme színészkedni. Isten nagypénteken látta már a valódi arcunkat, Jézusnak nem kell megjátszanunk magunkat, ő már látta a legrosszabb szereplésünket, amikor a keresztről ránk tekintett.

Isten valóban színikritikus. A mi legrosszabb szereplésünk egybeesik Jézus legnagyobb pillanatával. Jézus a kereszten megdicsőíti az Atyát, mi pedig éppen a kereszten öljük meg a Fiát. A kegyelem pedig az, hogy a: mennyei taps a Fiúnak szól, nekünk a paradicsom és fütty járna, de együtt vagyunk a színpadon. A tapsban mi is osztozunk, pedig nekünk nem az járna. Jézus odaszólít minket a színpadra az életünkban, ahogy a főszereplő a

mellékszereplőket. A megváltás darabjában Jézus játéka lenyűgöző, a mienk elborzasztó. De mégis: Jézus hív. Te lemennél szégyenedben vagy a saját sikered áltudatában, de ő visszahív. Gyere! Fogjuk meg egymás kezét! Hajoljunk meg együtt! Legyen tied az isteni elismerés! Részesedhetsz benne! Amikor ezt megérted, akkor egyszerre lehull a lepel. Megszűnik a színjátszás kényszere. Ha Isten a legrosszabb arcomat is meg tudja bocsátani, akkor mi értelme van takargatnom magam? Ha pedig megszűnök takargatni magam, akkor megszűnik a szerepjáték is.

Jézus áldozata adja meg az értékemet. Amikor Jézus feltámad, akkor újra találkozik az értéktelen tanítványokkal. A tagadókkal, az elfutókkal, a hőbörgőkkel. Szeretetéről biztosítja őket. Biztosítja őket arról, hogy szereti őket. Őket nem a saját beszédük fogja eladni. Nem kell Istent meggyőzniük, mert ő már meggyőzte őt. Ha hozzá tartoznak, akkor majd ő beszél az Atyával. Ő megtárgyalja a dolgokat. Az ő része a fizetés és a tárgyalás. A mi részünk a kapcsolat. Jézus az életével fizetett. A legdrágábbat adta értünk, amit az Atya elfogadott. Azért fogadta el, mert ez nem gagyi. A legtökéletesebb ember Jézus élete és halála nemcsak magáért beszél, hanem értünk beszélő áldozat is. Ennek fényében pedig szabadok vagyunk más alapon Isten elé menni. Nem úgy, mint ügynök a vevőhöz, vagy beosztott a főnökhöz, hanem úgy, mint apa a fiához, vagy anya a lányához. Ezt pedig csak Jézusban láthatjuk meg.

### 5. Mit tehetsz ennek érdekében?

Két nagyon egyszerű dolgot javaslok.

1. Képmutatás ellen: tölts több időt Istennel a szíved csendes zugában. Kezdj el imádkozni. Akár napjában többször, röviden. Időről időre menj be a belső szobába egy kicsit, hogy az emberek tekintete mellett találkozz az Atya tekintetével. Akár csak egy percre. „Itt vagyok, Uram. Szeretnék rád nézni. Szeretnék egy picit megnyugodni abban az elismerésben, amit Jézusban kaptam.”

2. Bőbeszédűség ellen: imádkozz a Szentírás szavaival. Erre a legegyszerűbb a Miatyánk, de ott vannak a zsoltárok. Engedd, hogy Isten megszólaljon, ne csak te beszélj, hanem engedd megszólalni az imádban őt is. Illetve légy imaközösségben más emberekkel. Talán nem is hangosan imádkozni, hanem csak mások imádságát hallgatni. Próbálj figyelni a másik ember imájára, vele együtt imádkozni, kérni azt, amit ő kér. Ne csak „Áment” mondani a végén, hanem végig vele lenni. Egymás hite által épülünk, sokat segíthet, ha a másik ember megélt istenkapcsolatának a szépségébe bepillanthatok, sőt nagy kegyelem, hogy bele is vonódhatok az ő beszélgetésébe. Így kezd átalakulni az imaéletem egy egyes értékesítői beszélgetésből